

האם מדינת ישראל תכיר ביהודי אבאיודאיה באוגנדה?

הדיון המיוחד בבית המשפט העליון בנוגע להכרה בקהילה היהודית, האבאיודאיה, באוגנדה התקיים השבוע. יוסף קיביטה, צעיר מאוגנדה שעבר גיור הלכתי בשנת 2008, הגיש בקשה לעלות. בקשתו נדחתה על ידי משרד הפנים של ישראל בטענה כי גיורו של יוסף, אף שהוסמך על ידי בית דין מרבני מסורתיים, לא התבצע בקהילה יהודית "מוכרת".

חברי הקהילה הראשונים שהתגרו עשו זאת בשנת 2002. האבאיודאיה חיו את היהדות, כמיטב הבנתם, זה מאה שנה. אך בשנת 2002 נסעו רבני מסורתיים לאוגנדה בכדי לסייע לקהילה להצטרף לעולם היהודי הרחב יותר וכך לפתור את בעיית מעמד ההלכתיות באמצעות גיור. פירוש הדבר שכל אדם הופיע בפני בית דין ועבר טבילה (הטפת דם ברית לזכרים). גם בשנת 2002 החל גרשום סיזומו את לימודיו ברבנות בבית הספר זיגלר ללימודי רבנות. במהלך השנים נסעו עוד רבנים לאוגנדה וקיימו גיורים נוספים. יוסף הופיע בפני בית דין בשנת 2008 והשלים את גיורו.

בשנת 2008 חזר הרב גרשום (כך קוראים לו) לכהן כרב במשרה מלאה. בשנת 2009, האבאיודאיה הצטרפו רשמית למסורתי עולמי.

מדוע משרד הפנים דחה את בקשת העלייה של יוסף לא לגמרי ברור. התברר רק לאחר שהמדינה הציגה את עמדתה בפני בית המשפט. המדינה טענה שכדי שהגיורים יוכרו על ידי המדינה לצורך עלייה, על פי חוק השבות, עליהם להיות מוכרות על ידי אחת הזרמים הגדולים ולהתבצע בקהילה יהודית מוכרת. מכיוון שלא היו יהודים בשנת 2002, עד שהגיורים לא התקיימו, בהגדרתן, הן לא התקיימו בקהילה יהודית. השופט מני מזוז הקפיד לציין כי בית המשפט אינו מציע שיוסף עבר גיור פסול. בנוסף הוא ציין כי אין שום סיבה להאמין שיוסף עבר גיור במאמץ ציני להשיג "גרין קארד" לישראל. נקודה אחרונה זו חשובה למדי מכיוון שהקריטריונים לעלייה על ידי גרים נקבעו כדי למנוע מצב עסקי לפיו אדם מתגייר פשוט כדי להשיג את הזכות להתיישב בישראל.

בית המשפט הצביע גם על השתייכותו של אבאיודאיה למסורתי עולמי בשנת 2009. הממשלה טענה כי בזמן הגיור של יוסף, בשנת 2008, הקהילה טרם "הוכרה" על ידי התנועה המסורתית, כנדרש בקריטריונים של משרד הפנים. מזוז ציין כי ברור שהם אומצו על ידי התנועה החל משנת 2002, אך השיוך הרשמי החל רק בשנת 2009.

כך יוסף, עורכת הדין שלנו (ניקול מאור) ותומכי מסורתי עמדו בפני החלטה. אם הוחלט להתעלם מהנושאים שהעלה מזוז ולבקש מבית המשפט לפסוק - היה סיכוי גדול כי יוסף יישלל מהעלייה על סמך הגיור לפני שנת 2009, השנה בה הצטרף באופן רשמי אבאיודאיה למסורתי עולמי.

בית המשפט הציג אפשרויות אחרות.

אפשרות ראשונה: יוסף יכול לחזור לאוגנדה וכאילו להתגייר מחדש. ואז המקרה שלו יכול לבוא שוב לפני בית המשפט. אך הפעם תהיה לו תעודת גיור שתוארכה לאחר 2009

אפשרות שנייה: יוסף יכול לעזוב את ישראל ולהופיע בפני בית דין מסורתי בקהילה מסורתית מוכרת בחו"ל. לאחר מכן יוכל, לאחר תשעה חודשים, להגיש בקשה לעלייה. זה, ככל הנראה, יפתור את נושא המעמד של יוסף. עם זאת, זה יותיר את נושא ההכרה מזוז ציין כי ברור שהמדינה לא מתרגשת מקבלת קהילות מתפתחות כאלה. עם זאת, הוא ציין, במוקדם או במאוחר יהיה צורך לפתור את הנושא.

הצעדים הבאים יהיו לדאוג שיוסף יעבור "גיור" חדש ויגיש בקשה שוב לאזרחות. בנוסף, אנו מצפים להביא תיק חדש בפני בית המשפט של חבר בקהילה שהתגייר לאחר שנת 2009.

אנו מודעים לכך שרבים ישאלו מה ניתן לעשות בכדי לעזור. התשובה הטובה ביותר שאני יכול לתת היא להתאזר בסבלנות (קשה ככל שיהיה) ולאפשר לתהליך להתקדם. להישאר מעודכן. תרומות לכיסוי הוצאות משפטיות יתקבלו בהערכה רבה. כך גם תרומות לסיוע בצרכים של קהילת אבאיודאיה (מזון, רפואי, חינוכי). ניתן לעשות זאת באמצעות קרן המסורתית.

אם העניין יתקדם בכיוונים בלתי צפויים, כל הצדדים המעורבים, יחד עם הנהגת התנועה המסורתית (והרפורמית, שנושא הקהילות המתפתחות גם קשור לקהילות רפורמיות), ישקלו את האפשרויות הקיימות ויפתחו רעיונות ספציפיים להמשך המאבק.

אני מצרף את פרוטוקול בית המשפט מהדיון.

אנדרו סאקס

